

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే

॥ పంచమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ పంచమః సర్గః ॥

రావణాంతఃపురే ప్రతిగృహం సీతాయా అన్వేషణం కుర్వతో
హనుమతస్తామదృష్ట్వా దుఃఖం

తతః స మధ్యంగతమంశుమంతం
జ్యోత్స్నావితానం ముహురుద్వమంతం |
దదర్శ ధీమాన్ భువి భానుమంతం
గోష్ఠే వృషం మత్తమివ భ్రమంతం || 5.5.1 ||

లోకస్య పాపాని వినాశయంతం
మహోదధిం చాపి సమేధయంతం |
భూతాని సర్వాణి విరాజయంతం
దదర్శ శీతాంశుమథాభియాంతం || 5.5.2 ||

యా భాతి లక్ష్మీర్భువి మందరస్థా
యథా ప్రదోషేషు చ సాగరస్థా |
తద్భైవ తోయేషు చ పుష్కరస్థా
రరాజ సా చారునిశాకరస్థా || 5.5.3 ||

హంసో యథా రాజతపంజరస్థః
సింహో యథా మందరకందరస్థః |
వీరో యథా గర్వితకుంజరస్థ -
శ్చంద్రోఽపి బభ్రాజ తథాంబరస్థః || 5.5.4 ||

స్థితః కకుద్మానివ తీక్ష్ణశృంగో
మహాచలః శ్వేత ఇవోర్ధ్వశృంగః |

హస్తీవ జాంబూనదబద్ధశృంగో
విభాతి చంద్రః పరిపూర్ణశృంగః || 5.5.5 ||

వినష్టశీతాంబుతుషారపంకో
మహాగ్రహగ్రాహవినష్టపంకః |
ప్రకాశలక్ష్మ్యాశ్రయనిర్మలాంకో
రరాజ చంద్రో భగవాన్ శశాంకః || 5.5.6 ||

శిలాతలం ప్రాప్య యథా మృగేంద్రో
మహారణం ప్రాప్య యథా గజేంద్రః |
రాజ్యం సమాసాద్య యథా నరేంద్ర -
స్తథా ప్రకాశో విరరాజ చంద్రః || 5.5.7 ||

ప్రకాశచంద్రోదయనష్టదోషః
ప్రవృద్ధరక్షః పిశితాశదోషః |
రామాభిరామేరితచిత్తదోషః
స్వర్గప్రకాశో భగవాన్ ప్రదోషః || 5.5.8 ||

తంత్రీస్వరాః కర్ణసుఖాః ప్రవృత్తాః
స్వపంతి నార్యః పతిభిః సువృత్తాః |
నక్తంచరాశ్చాపి తథా ప్రవృత్తా
విహార్తుమత్యద్భుతరౌద్రవృత్తాః || 5.5.9 ||

మత్తప్రమత్తాని సమాకులాని
రథాశ్వభద్రాసనసంకులాని |
వీరశ్రియా చాపి సమాకులాని
దదర్శ ధీమాన్ స కపిః కులాని || 5.5.10 ||

పరస్పరం చాధికమాక్షిపంతి

భుజాంశ్చ పీనానధివిక్షిపంతి |
 మత్తప్రలాపానధివిక్షిపంతి
 మత్తాని చాన్యోన్యమధిక్షిపంతి || 5.5.11 ||

రక్షాంసి వక్షాంసి చ విక్షిపంతి
 గాత్రాణి కాంతాసు చ విక్షిపంతి |
 రూపాణి చిత్రాణి చ విక్షిపంతి
 దృఢాని చాపాని చ విక్షిపంతి || 5.5.12 ||

దదర్శ కాంతాశ్చ సమాలభంత్య -
 స్తథాపరాస్తత్ర పునః స్వపంత్యః |
 సురూపవక్త్రాశ్చ తథా హసంత్యః
 క్రుద్ధాః పరాశ్చాపి వినిఃశ్వసంత్యః || 5.5.13 ||

మహాగజైశ్చాపి తథా నదద్భిః
 సుపూజితైశ్చాపి తథా సుసద్భిః |
 రరాజ వీరైశ్చ వినిఃశ్వసద్భిః
 ప్రాదా భుజంగైరివ నిఃశ్వసద్భిః || 5.5.14 ||

బుద్ధిప్రధానాన్ రుచిరాభిధానాన్
 సంశ్రద్ధధానాన్ జగతః ప్రధానాన్ |
 నానావిధానాన్ రుచిరాభిధానాన్
 దదర్శ తస్యాం పురి యాతుధానాన్ || 5.5.15 ||

ననంద దృష్ట్వా స చ తాన్ సురూపాన్
 నానాగుణానాత్మగుణానురూపాన్ |
 విద్యోతమానాన్ స చ తాన్ సురూపాన్
 దదర్శ కాంశ్చిచ్ఛ పునర్విరూపాన్ || 5.5.16 ||

తతో వరార్థాః సువిశుద్ధభావా -
 స్తేషాం స్త్రీయస్తత్ర మహానుభావాః |
 ప్రియేషు పానేషు చ సక్తభావా
 దదర్శ తారా ఇవ సుస్వభావాః || 5.5.17 ||

స్త్రీయో జ్వలంతేస్త్రపయోపగూఢా
 నిశీథకాలే రమణోపగూఢాః |
 దదర్శ కాశ్చిత్ ప్రమదోపగూఢా
 యథా విహంగా విహగోపగూఢాః || 5.5.18 ||

అన్యః పునర్లర్మ్యతలోపవిష్టా -
 స్తత్ర ప్రియాంకేషు సుఖోపవిష్టాః |
 భర్తుః పరా ధర్మపరా నివిష్టా
 దదర్శ ధీమాన్ మదనోపవిష్టాః || 5.5.19 ||

అప్రావృతాః కాంచనరాజివర్ణాః
 కాశ్చిత్పర్థ్యాస్తపనీయవర్ణాః |
 పునశ్చ కాశ్చిచ్ఛలక్ష్మవర్ణాః
 కాంతప్రహీణా రుచిరాంగవర్ణాః || 5.5.20 ||

తతః ప్రియాన్ ప్రాప్య మనోఽభిరామాః
 సుప్రీతియుక్తాః సుమనోఽభిరామాః |
 గృహేషు హృష్టాః పరమాభిరామా
 హరిప్రవీరః స దదర్శ రామాః || 5.5.21 ||

చంద్రప్రకాశాశ్చ హి వక్త్రమాలా
 వక్త్రాః సుపక్ష్యాశ్చ సునేత్రమాలాః |
 విభూషణానాం చ దదర్శ మాలాః
 శతపూదానామివ చారుమాలాః || 5.5.22 ||

న త్వేవ సీతాం పరమాభిజాతాం
 పథి స్థితే రాజకులే ప్రజాతాం |
 లతాం ప్రపుల్లామివ సాధుజాతాం
 దదర్శ తస్యిం మనసాభిజాతాం || 5.5.23 ||

సనాతనే వర్తమి సన్నివిష్టాం
 రామేక్షణీం తాం మదనాభివిష్టాం |
 భర్తుర్మనః శ్రీమదనుప్రవిష్టాం
 స్త్రీభ్యః పరాభ్యశ్చ సదా విశిష్టాం || 5.5.24 ||

ఉష్ణార్దితాం సానుసృతాస్తకంఠీం
 పురా వర్హోత్తమనిష్కకంఠీం |
 సుజాతపక్ష్యామభిరక్తకంఠీం
 వనే ప్రనృతామివ నీలకంఠీం || 5.5.25 ||

అవ్యక్తరేఖామివ చంద్రరేఖాం
 పాంసుప్రదిగ్ధామివ హేమరేఖాం |
 క్షతప్రరూఢామివ వర్ణరేఖాం
 వాయుప్రభుగ్నామివ మేఘరేఖాం || 5.5.26 ||

సీతామపశ్యన్ మనుజేశ్వరస్య
 రామస్య పత్నీం వదతాం వరస్య |
 బభూవ దుఃఖోపహతశ్చిరస్య
 ప్లవంగమో మంద ఇవాచిరస్య || 5.5.27 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే పంచమః సర్గః ||